

РЕШЕНИЕ

№ 303

гр. София, 05.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 142 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и шести октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: СИЛВИЯ Г. НИКОЛОВА

като разгледа докладваното от СИЛВИЯ Г. НИКОЛОВА Гражданско дело № 20211110147488 по описа за 2021 година

Производството е образувано по искова молба на **Л. Ж. Д.**, с ЕГН *****, с постоянен адрес в гр. София, ж.к. „.....“, бл., представлявана от адв. А. Л. против **„БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А., клон България**, с ЕИК гр. София,, Бизнес парк София за прогласяване нищожността на Договор за потребителски паричен кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта PLUS - 14847541, оторизационен код a462ty72 от 16.05.2017 г., а при условията на евентуалност прогласяване на нищожността на клаузите, с които се определя размер на лихвения процент 34,69 %, годишен процент на разходите /ГПР - 44, 72 %/ и клаузата за допълнителна услуга „Такса ангажимент“.

В исковата молба се съдържат твърдения, че между Л. Ж. Д. в качеството на кредитополучател и праводателя на ответното дружество **„БНП Пърсънъл Файненс“ ЕАД** в качеството му на кредитодател бил сключен договор за потребителски кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта PLUS-14847541, оторизационен код a4ty72 от 16.05.2017 г.

По силата на сключения договор на кредитополучателката била предоставена сума в размер на 5 000 лв., като било уговорено, че срокът на договора е 36 месеца, начислена е застрахователна премия в размер на 1 0008 лв. и такса ангажимент в размер на 175 лв. Размерът на вноската по кредита бил 254, 18 лв., годишният процент на разходите /ГПР/ 44, 72 %, а годишният лихвен процент – 34, 69 %. Общо дължимата сума в края на периода бил в размер на 9 150, 48 лв. Застрахователната премия се изплаща като част от месечните погасителни вноски. Срещу заплащането на „такса ангажимент“ кредиторът сключва договора при фиксиран лихвен процент по смисъла на §1, т. 5 от ЗПК.

Ищцата твърди, че не е предоставена на хартиен или друг траен носител, в ясна и разбираема форма, на български език предвидената в чл. 5, ал. 1 ЗПК информация, нито разяснения, касаещи рисковете, правата и задълженията при сключване на договора, а съдържащите се в договора декларации не отразявали действително

осъществилото се между страните.

Според ищцата предвиденият ГЛП по кредита в размер на 34.69 % е необосновано завишен. От клаузата в договора не става ясно на базата на какви обективни параметри е определен този размер. Твърди се още, че същият накърнява добрите нрави и злепоставя интереса на икономически по-слабата страна в облигационното отношение, поради което и ищцата го намира за нищожен.

Счита още, че уговорената между страните лихва е и нищожна поради противоречие на разпоредбите на чл. 22 във вр, чл. 11, ал. 1, т. 9, т. 9а, т. 14 и т. 10 ЗПК.

Счита, че предвидената в договора клауза за допълнителна услуга „такса ангажимент“ е нищожна на основание чл. 21, ал. 1 ЗПК и има за цел заобикаляне на закона, доколкото допълнителната услуга реално прикрива задължение за плащане на лихва.

Сочи още, че от клаузите по сключения договор не се разбира как е формиран годишният процент на разходите.

Твърди, че договорът за кредит е написан на шрифт по-малък от 12 в нарушение на чл. 5, ал. 4 ЗПК.

Ответникът възразява срещу допустимостта на иска. Възразява срещу основателността на предъявените искове. Навежда твърдения, че в случая не е нарушена разпоредбата на чл. 10, ал. 1 ЗПК, тъй като договорът е изготвен на шрифт Garamond, размер 12. Соци, че на страница № 5 и № 6 от договора кредитополучателката е потвърдила, че се е запознала, разбира и приема условията и параметрите на договора за потребителски кредит, както и че е получила екземпляр от договора.

Сочи, че клаузата от договора, предвиждаща годишен лихвен процент на разходите в размер на 44, 72 % не е нищожна, тъй като не надхвърля нормативно определения в чл. 19, ал. 4 и ал. 5 ЗПК размер.

Твърди, че кредитът е отпуснат при фиксиран лихвен процент за целия срок на договора и позоваването на чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК е неоснователно.

Твърди, че „такса ангажимент“ се събира еднократно и не е свързана с усвояването и управлението на кредита, а размерът и целта са ясно посочени в договора.

*Софийският районен съд, вземайки предвид материалите по делото и доказателствата, въз основа на вътрешното си убеждение (чл. 12 ГПК) и закона (чл. 5 ГПК), приема за установено от **фактическа и правна страна** следното:*

Предявени при условията на евентуалност са установителни искове с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във вр. чл. 22 ЗПК.

В тежест на ищцата е да установи при условията на пълно и главно доказване наличието на посоченото облигационно правоотношение за отпускане на кредит, както и че сключеният договор е с шрифт по-малък от 12, включително и че са нарушени законовите разпоредби при запознаването и разясняването на правата и задълженията по договора, а при условията на евентуалност да докаже нищожност на клаузата за възнаградителна лихва в договора, поради противоречие с добрите нрави, нищожност на клаузата относно определянето размера на годишния размер на разходите, както и че таксата ангажимент представлява плащане на възнаградителна лихва по договора.

Ответното дружество следва да проведе насрещно доказване по посочените по-горе обстоятелства, включително и да докаже твърденията си, че ищцата е запозната с

правата и задълженията си по договора, както и че е получила съответни екземпляри.

Страните не спорят, че между същите е сключен Договор за потребителски кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта PLUS-14847541, оторизационен код a462ty72 от 16.05.2017 г. със соченото в исковата молба съдържание.

Видно от приетия договор, същият е сключен на 16.05.2017г. за главница в размер на 5 000 лева, при фиксиран лихвен процент от 34,69 % и ГПР от 44,72 %, такса ангажимент в размер на 175 лева и застрахователна премия в размер на 1 008 лева. Кредитът е платим на 36 равни месечни погасителни вноски, всяка в размер на 254,18 лева, при общо дължима сума от 9 150,48 лв. и с краен срок на плащане 20.05.2020г. Съгласно т. 2 от условията по договора, размерът на предоставения с този договор заем е равен на сумата, посочена в поле „Общ размер на кредита“. Размерът на кредита за покупка на застраховка „Защита на плащанията“ ще бъде платен директно на застрахователния агент „Директ Сървисис“ ЕАД. Посочената сума в поле „Застрахователна премия“ е разделена на равен брой вноски, съответстващи на посочения брой вноски в поле „Брой погасителни вноски“ и е част от всяка месечна погасителна вноска, посочена в поле „Месечна погасителна вноска“. Кредитополучателят заплаща и такса ангажимент, посочена в съответното поле, срещу което кредиторът фиксира лихвения процент за срока на договора, при съдържащите се в този документ условия, размери и срокове. Таксата се заплаща от кредитополучателя при усвояване на кредита, като кредиторът удържа сумата, посочена в поле „Такса ангажимент“ от общия размер на кредита.

Съгласно разпоредбата на чл. 9 и сл. от Закона за потребителския кредит "договорът за потребителски кредит" е писмен договор с конкретни реквизити, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, отсрочено или разсрочено плащане, лизинг и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане. Страни по договора за потребителски кредит са "потребителят" и "кредиторът", като "потребител" е всяко физическо лице, което е страна по договор за потребителски кредит и не действа в рамките на своята професионална или търговска дейност, а "кредитор" е всяко физическо или юридическо лице, което предоставя потребителски кредит в рамките на своята професионална или търговска дейност.

От съдържанието на процесния договор с оглед предмета, страните и съдържанието на правата и задълженията, се установява, че същият представлява договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 ЗПК. Кредитополучателката е физическо лице, на което по силата на процесния договор е предоставен кредит, който не е предназначен за извършването на търговска или професионална дейност, поради което същата има качеството на потребител по смисъла на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, а съответно банката е търговец по смисъла на § 13, т. 2 от ДР на ЗЗП. Съдържанието на договора сочи на съглашение, по силата на което кредиторът се задължава да предостави на потребителя – физическо лице, кредит за общо ползване, като не са налице изключенията по чл. 4 от ЗПК. При така възприето съдът приема, че за валидността на този договор са приложими разпоредбите на Закона за потребителския кредит, които имат императивен характер.

На първо място съдът намира, че е нарушено изискването по чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, като макар да е посочен годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, в тях не е включена като разход дължимата сума за застраховка „Защита на плащанията“, с което пряко се нарушава изискването на чл.

19, ал. 4 ЗПК, който забранява ГПР да бъде по-голям от петкратния размер на законната лихва. Съгласно нормата на чл. 19, ал. 1 ЗПК, годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съдържанието на термина „общ разход по кредита за потребителя“ е изяснено с пар. 1, т. 1 от ДР на ЗПК, съгласно който това са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси.

От така изложените императивни норми следва изводът, че застрахователните премии представляват общ разход по кредита за потребителя, който следва да бъде включен в състава на годишния процент на разходите съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК, в случаите, в които сключването на застрахователния договор е задължително условие за получаване на кредита или задължително условие за ползване на кредита при конкретните параметри /напр. срок на договора, размер на възнаградителната лихва и на допълнителните разходи и пр./. Също така следва изводът, че при наличие на посочените от закона условия, застрахователната премия представлява разход по кредита за потребителя независимо от това, дали тя се заплаща пряко от потребителя на застрахователя, дали се заплаща от потребителя на търговеца-кредитор и последният я превежда в полза на застрахователя по тяхно съглашение или в договора е уговорено потребителят да бъде кредитиран с размера на премията, като същата бъде заплатена от търговеца-кредитор за сметка на потребителя. Законът не провежда разграничение между тези хипотези, защото във всички тях плащането на премията е за сметка на потребителя и оскъпява размера на получения от него кредит чрез извършване на допълнителни разходи.

Въпросът, дали сключването на застрахователния договор /респ. присъединяването на потребителя към съществуваща застрахователна програма/ е необходима предпоставка за отпускане на кредита изобщо или за отпускането му при предоставените с договора условия, подлежи на изследване въз основа на всички обстоятелства по сключването на процесния договор, а не само въз основа на съдържанието на предварително изготвените от търговеца клаузи. Ето защо за този извод е ирелевантно обстоятелството, дали договорът и общите условия определят застраховката като допълнителна незадължителна услуга. Подобни клаузи представляват част от предварително изготвения от кредитора текст на договора, върху който потребителят не е имал възможност да влияе, и имат изцяло декларативен характер, който не обвързва съда.

В случая получаването на кредита при предлаганите условия включва заплащането на застрахователна премия за покупка на застраховка „Защита на плащанията“. Следователно застрахователната премия представлява разход, който е следвало да бъде включен в ГПР и липсата на този разход в договора при изчисляването на ГПР е в противоречие с императивната разпоредба на чл. 11, ал. 1, т.

10 ЗПК, водещо до недействителност на договора на основание чл. 22 от ЗПК. – виж в този смисъл определение № 50685 от 30.09.2022 г. по гр. д. № 578/2022 г. на III г. о. на ВКС.

На следващо място, изискването на разпоредбата на чл. 10, ал. 1 ЗПК, всички елементи на договора да се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12 следва да се приеме, че не е спазено. В тази връзка следва да се посочи, че по делото е приета съдебно-техническа експертиза, съгласно която размерът на шрифта на процесния договор и условията към договора не е по-малък от 12, позволяващ цялото съдържание да е четимо и ясно за потребителя. Заключение е оспорено от страна на ищеца, като на основание чл. 201 ГПК съдът е допуснал повторна съдебно-компютърна експертиза за отговор на поставената в исковата молба задача. От заключението на вещото лице по приетата и неоспорена от страните съдебна компютърно-техническа експертиза, която съдът кредитира на основание чл. 202 ГПК, като обективно, компетентно и добросъвестно изготвена, се установява, че процесният договор е с шрифт Arial Narrow Flash и с размер от 10,8 пункта, а използваният в Условия по договора шрифт е Arial с размер 10,9 пункта.

Не на последно място, следва да се посочи и че не беше доказано от страна на ответника, чиято бе доказателствената тежест в тази насока, разпределена изрично с доклада по делото, че на ищцата е била предоставена предвидената в чл. 5, ал. 1 ЗПК необходимата информация за сравняване на различните предложения и за вземане на информирано решение за сключване на договор за потребителски кредит във формата на стандартен европейски формуляр.

Оттук, договорът за потребителски кредит е недействителен на основание чл. 22 ЗПК, поради което предявеният главен иск е основателен.

Поради несбъждане на вътрешнопроцесуалното условие за тяхното гледане, съдът не дължи произнасяне по предявените евентуални претенции.

По разноските:

С оглед изхода на спора право на разноски има единствено ищецът. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца сумата в размер на 1506 лв., представляваща разноски по производството, като съдът намира за неоснователно възражението за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

Мотивиран от посоченото, Софийски районен съд, 142 състав

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖЕН сключения между Л. Ж. Д., с ЕГН *****, с постоянен адрес в гр. София, ж.к. „.....“, бл., представлявана от адв. А. Л. и праводателя „БНП Пърсънъл Файненс“ ЕАД на ответното дружество „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А., клон България, с ЕИК гр. София,, Бизнес парк София Договор за потребителски паричен кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта

PLUS - 14847541, оторизационен код a462ty72 от 16.05.2017 г. на основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във вр. чл. 22 ЗПК.

ОСЪЖДА „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А., клон България, с ЕИК гр. София,, да заплати на Л. Ж. Д., с ЕГН *****, с постоянен адрес в гр. София, ж.к. „.....“, бл.,, представлявана от адв. А. Л., на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата в размер на 1506 лв., представляваща разноси по производството.

Решението може да бъде обжалвано пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис.

Съдия при Софийски районен съд: _____